

give ligesom det Maal, som de andre skulle arbejde hen til. De flinke Børn træffe ligesom de andre med sig. Ved at tage Børnet ud af Skolen, saasnart det har naaet den Alder, at det kunde være Forbilledet for de andre Børn i Skolen, skade vi Skolen og svække Læreren's Virksomhed. Jeg kan forstaa den humane Tanke, som laa til Grund for Bestemmelsen, nemlig at der var Forældre, som ikke kunde undvære den For-tjeneste, som de kunne have af deres Børn, men der samstemmer jeg ganske med, hvad der blev udtalt af min ærede Sidemand (Dahl), at saa bør man kunne disse Forældre tilhjælp, saaledes at det er dem muligt at lade Børnene blive ved at søge Skolen, indtil de have naaet det 14de Aar. Dersom imidlertid denne Tanke ikke kan gennemføres eller ikke kan vinde Tilslutning, vil jeg foreslaa, at det kun tillades de fattigere Forældre at faae deres Børn udstrevne med 13 Aars Alderen, altsaa at det Samme gjøres gjældende her, som bliver gjort gjældende med Hensyn til Aldersdispensation til Konfirmation. Naar et Barn skal konfirmeres, før det har naaet det 14de Aar, maa det kunne staffe Bevis ikke alene for, at det har naaet et vist Maal af Kundskaber, men ogsaa for, at Forældrene ere trængende, og det forekommer mig, at dersom Børnene skulde kunne udskrives af Skolen med 13 Aars Alderen, maa det kun være Børn af fattige Forældre, som kunne trænge til en saadan Lettelse. Ellers er det ligesom Synnd mod Børnene. — Der er Tale i § 23 om Tilskud af Sorø Akademis Midler. Naar man imidlertid ser efter paa den sidste Finantselov, vil man se, at der snart ikke er Mere at faae øst ud af denne Kilde. Der er lagt et saadant Beslag paa Sorø Akademis Midler, at der vist sidste Aar ikke var større Overskud end en Snæs Tusind Kroner, saa jeg tror ikke, at man bestandig kan blive ved at øse af denne Kilde. — Jeg kommer nu til Tilsynet. Der har været megen Tale om Tilsynet. Det glæder mig, at jeg med Hensyn til dette Spørgsmaal er enig med det ærede Medlem fra Bogenfse (Werntsen) og ikke aldeles uenig med det ærede Medlem, der sidst havde Ordet igaar (H. Sørensen). Han kom ogsaa med en Slags Kompliment til det Tilsyn, vi have haft, men den var rigtignok af en tvivlsom Bestaafenhed. Han sagde nemlig, at den væsentligste Fordel ved dette Tilsyn var, at det ikke havde gjort nogen Skade, men dersom det ikke har gjort nogen Gavn, tror jeg dog, at man maa indrømme, at det dog har gjort den Skade at spærre Veien for et Tilsyn, som kunde gøre Gavn. Jeg tror imidlertid, at dersom vort Skolevesen ikke har naaet det Trin, vi kunde ønske, er det ikke Tilsynets Skyld; det er ganske andre Forhold, der ere Skyld deri. Jeg kan ikke tro, at det Tilsyn, vi have haft, kan betragtes som et ukyndigt Tilsyn, som man saa ofte har sagt. Det er jo Geistligheden, der har ud-

øvet dette Tilsyn, men de fleste Præster have, førend de bleve Præster, bestjæftiget sig med at undervise. Jeg kan anføre mig selv som Exempel. Jeg er en gammel Skolemester, thi 30 Aar har jeg været Skolemester. Selv om det skulde være, at Præsten ikke har undervist, førend han blev Præst, kommer han dog igjennem Konfirmationsundervisningen til at gøre Betjendtskab med Almuens Børn, med det Standpunkt, de staa paa, og det Udviklingsstrin, de kunne naae, og han kan derfor, naar han vil, staffe sig behørig Indsigt i disse Forhold. Men her er kun Tale om at have Profstens Tilsyn, og det er kun en ringe Del af Geistligheden, og det maa dog antages, at, naar der foretages Valg af Profst, tages der Hensyn til, om de kunne være dygtige til at udøve Tilsyn. Jeg tror ikke, at man kan klage over, at Tilsynet har manglet kyndig Indsigt, og desuden vil jeg fremhæve, at det har været et overordentlig humant Tilsyn. Jeg tror ikke, at Geistligheden i det Tilsyn, det har udøvet, har villet blande sig i Undervisningsmetoden. Jeg vilde betragte det som meget skadeligt og farligt, hvis Tilsynet vilde blande sig i Undervisningsmetoden, foreskrive Lærerne, at den og den Undervisningsmethode skulde anvendes og saa at sige ligesom samle alle Hoveder under een Hat. Thi Sagen er, at den Undervisningsmethode, som passer for En, passer ikke for en Anden. Her maa man lade Lærerne beholde den størst mulige individuelle Frihed, og det tror jeg, at det Tilsyn, vi have haft, har gjort. Jeg er bange for, at det ikke vil blive Tilfældet, naar vi faae et andet Tilsyn. Ogsaa vil jeg fremhæve, at Geistligheden vistnok i det Hele har haft en Jølelse af, at den Retning, som Skolereformen skal gaa t, er ikke i Retning af, at der bringes en hel Masse Fag ind i Almue-skolen, og at der læres positivt meget Mere end hidtil, men af, at hvad der læres, læres bedre, at Reformerne ikke skal gaa i Retning af det Kvantitative, men i Retning af det Kvalitative. Jeg tror, at vi foreløbig have Fag nok i Almue-skolen. Der er et Fag som dansk Læsning. Ja, Børnene lære at læse mekanisk; enhver Lærer gjør, hvad han kan, for at lære Børnene at forstaa, hvad de læse, men der er saamange Børn, der staa paa et forskjelligt Udviklingsstrin, saa det læres ikke altid. Man kan ofte ved Examinere høre Børnene læse flydende, men naar man forlanger at høre, om de forstaa, hvad de have læst, vide de det ikke. Der kan virkes meget i Retning af at bringe Børnene til at forstaa, hvad de læse, og af at give dem Lyft til at læse. Der er her en vid Mark aaben. Der er ogsaa en vid Mark med Hensyn til at bringe Børnene til at gjengive deres Læser skriftlig; i Reglen kunne de flinkere Børn skrive deres Læser nogenlunde ned, men med at bygge Sætninger og sætte Tegne kniber det. Skolen har efter min Mening bragt